

موانع و راهکارهای پژوهش در میان معلمان

روح اله آهون^۱، حمیده آهون^۲

^۱دانشگاه علامه طباطبائی تهران، ro.ahoun@gmail.com

^۲دانشگاه آزاد گچساران، ha.ahoun@gmail.com

چکیده

اصلی «توسعه همه جانبه و استقلال» یک کشور است؛ از همین رو اهمیت و اعتبار دادن به بخش پژوهش، «سرمایه ملی» تلقی می‌شود [۴]. شاخص اعتبارات تحقیقاتی، به عنوان نیروی محرکه موتور تحقیقات کشور، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از همین روست که سهم اعتبارات تحقیقاتی از درآمد ناخالص ملی در کشورهای مختلف، همواره به عنوان یک شاخص مهم توسعه یافتگی مورد توجه قرار می‌گیرد [۵] و نیز یکی از معیارهای توسعه‌یافتگی، شاخص نیروی انسانی یا همان شاغلان در بخش تحقیقات است (۶).

به گزارش (۷) میزان مشارکت علمی ایران و ترکیه در سال ۲۰۰۸، ۰/۸۲ و ۱/۴۹ درصد مقدار جهانی است. ولی در همین سال، تحقیقات در حوزه علوم انسانی و هنر ترکیه چهارده برابر ایران بوده است. (۱) فقر تولید علم در کشور را یک مشکل تاریخی، سیاسی، فرهنگی و روانشناختی دانسته است. با مقایسه جمعیت ایران و جهان، حداقل سهم مورد انتظار ایران در پژوهش و تولید علم یک درصد است. این درحالی است که در حال حاضر، سهم ایران فقط ۰/۲۲ درصد است. براساس آمار منتشر شده در سال ۲۰۱۱، ایران از نظر تولید علم در بین ۱۵۰ کشور جهان، رتبه ۲۱ را کسب کرده است (۸). در حال حاضر فاصله زیادی بین تولید علمی کشورمان با بسیاری دیگر از کشورهای جهان وجود دارد. (۷).

در جوامع پیشرفته، فرهنگ تأمل، تعمق، جستجو و مجادله که یکی از ابتدایی‌ترین پیش شرطهای ضروری برای فعالیتهای پژوهشی است در همه سطوح نظام آموزشی به ویژه آموزش و پرورش این کشورها، چنان گسترده و فراگیر است که به عنوان اصل مورد توجه خاص برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران قرار دارد (۹).

با توجه به این که پایه و اساس رشد، سلامتی، و نشاط هر جامعه‌ای در آموزش و پرورش آن کشور برنامه‌ریزی می‌شود. نقش آموزش و پرورش در ایجاد تحول در جامعه بر کسی پوشیده نیست. سلامتی، شادابی، رشد و پیشرفت هر جامعه، از نظام آموزشی آن جامعه سرچشمه می‌گیرد، بنابراین باید بیشترین و کیفی‌ترین برنامه‌ریزی‌های تحقیقاتی در نظام آموزشی کشور به ویژه در آموزش و پرورش صورت گیرد؛ اما متأسفانه بحث پژوهش و تحقیق و تکیه بر نتایج آن در جهت استفاده کامل در برنامه‌ریزی‌ها تاکنون مورد عنایت لازم قرار نگرفته است (۹). از آنجائی که معلمان جامعه منبع اصلی تولید دانش هستند و اصلی‌ترین دارائی‌ها و منابع آموزش و

هدف: هدف از این پژوهش ارائه راهکارهایی برای نهادینه

کردن پژوهش در میان معلمان آموزش و پرورش استان کهگیلویه و بویراحمد بوده است. روش: از جامعه ۷۰۰ نفری معلمان شهرستان چرام با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده ۱۲ نفر نمونه انتخاب شدند. یافته با شیوه‌های مرسوم درکار گروهی و تمرکز بر تحلیل گفتمان و با موشکافی بحث‌های گروهی معلمان و ذهن‌انگیزی در گروه متمرکز جمع‌آوری شده است. یافته‌ها: یافته‌ها در چند محور، جایگاه پژوهش، نگرش مسئولین، نگرش معلمان، نگرش اجتماع و شیوه‌های ارتقاء جایگاه پژوهش طبقه‌بندی شدند و اصل نهادینه کردن فرهنگ پژوهش‌خواهی، اصل هماهنگ کردن موضوعات پژوهشی نیازهای مصرف‌کننده، اصل توجه به صلاحیت-های حرفه‌ای پژوهش‌گران، اصل افزایش آگاهی مدیران و تصمیم‌گیران آموزشی، اصل ترغیب و تشویق مدیران و تصمیم‌گیران آموزشی، برگزاری دوره‌های آموزشی کوتاه مدت در زمینه روش‌های تحقیق، موظف بودن انجام پژوهش، قدردانی مناسب از معلمان پژوهنده، ایجاد ارتباط بین معلمان پژوهش‌گر و مدیران، توجه به تحقیقات مشارکتی، توجه به سرمایه‌گذاری، کاهش بوروکراسی در طرح‌های تحقیقاتی، به عنوان پیشنهاد ارائه شد. بحث و نتیجه: به نظر می‌رسد با تدوین برنامه‌های آموزشی، ارئه تعریفی دقیق از پژوهش و کاربردهای آن، معرفی درست پژوهش به مسئولین و بازنگری رسانه‌های همگانی می‌توان جایگاه پژوهش را ارتقاء داد.

کلید واژه‌ها: پژوهش، موانع، نهادینه کردن، راهکارها

مقدمه: تحقیق؛ مایه حیات علم [۱] و اصلی‌ترین نیروی

محرکه یک جامعه در مسیر پیشرفت تلقی می‌شود و از آن به عنوان یکی از شاخص‌های مهم رشد، نام برده می‌شود [۲]. رشد و توسعه علمی از طریق پژوهش حاصل و در پناه توسعه تفکر پژوهشی است که کشورها می‌توانند به جای مصرف اندیشه‌های دیگران به تولید علم و اندیشه ورزی بپردازند [۳]. فعالیت‌های پژوهشی در عصر کنونی جایگاهی ویژه دارند، تا جایی که به عنوان شاخصی برای تعیین میزان توسعه‌یافتگی کشورها به شمار می‌روند. پژوهش، کلید